СГНС
Градски
архив
ф.
оп.
№

рията на старитѣ българи, та макаръ неизчистена и прѣписвана отъ рѫка на рѫка разнасяна е първата която възбуди народний духъ и даде първийтъ по силенъ тласъкъ на народното повдигане у българитѣ.

Съвременно почти съ това първо българско свѣтило, въ единъ кѫтъ на стара планина възсияваше друго едно тъй же българско свѣтило, което също трѣбваше да озари непросвѣщенийтъ въ страшния мракъ българский народъ а това второ българско свѣтило не е освѣнь стремителнийтъ попъ Стойко Котленский, бившийтъ после Софроний Епископъ Врачанский.

Тѣзи двѣ нови свѣтила появени на затъмнѣлийтъ български хоризонтъ ~~въ края~~ на XVIII-то столѣтие. ~~[illegible]~~ сѫ единственитѣ първитѣ и последнитѣ тогава изникнали ~~до сега~~ ~~[illegible]~~ българи и то отъ тъй дълбоко изпадналото въ това врѣме българско духовно състояние, които съ първитѣ начатъци ~~[illegible]~~ на своитѣ книги народа си събудиха да потърсятъ забравеното българско име, да възобновятъ поруганийтъ народенъ храмъ и да запалятъ потъпканата народна совѣсть.

Заслугитѣ на тѣзи двама подвижници на втората, нови български просвѣтители трѣбваше да се изслѣдува ~~говори по-~~ подробно и обстоятелно и да се разправи на българский народъ за ~~великото значение на~~ духа за ~~[illegible]~~ дѣятелность ~~[illegible]~~ и за великото значение на тѣхнитѣ ~~[illegible]~~ услуги, народътъ не трѣбва никога да забравя труженицитѣ за подобрение на състоянието му, които ~~[illegible]~~, но за жалость, ~~[illegible]~~ за първийтъ отъ тѣзи народни труженици — отца Паисия не твърдѣ малко нѣщо знаемъ и не сме имали до сега твърдѣ положителни свѣдения. Колкото за вторийтъ — Отца Софрония, може нѣщо да се каже за допълнение на онова което е той самъ за себе си ~~казалъ~~ оставилъ да се знае, и което ~~ще~~ ни ~~по-много~~ послужи ~~[illegible]~~ като въведение въ биографията на извѣстнийтъ нашъ сънародникъ и сънародникъ, Самоский князъ Стефанъ Богориди, съ когото ~~[illegible]~~ имаме намѣрение да запознаемъ неговитѣ сънародници, доколкото сме могли да я прослѣдимъ)

нито разширихъ тѣ за тѣхно възраждание свободата му: но за